

SMERNICE ZA UTVRĐIVANJE IDENTITETA NELEGALNIH MIGRANATA

(USAGLAŠAVANJE PROCEDURE IDENTIFIKACIJE)
ZA MARRI UČESNICA

JANUAR 2016

1 | UVOD

Cilj ovog dokumenta je da da pregled koraka koje treba preduzeti u cilju usaglašavanja procedura utvrđivanja identiteta osoba (migranata), koji su uključeni u procedure nadležnih organa MARRI učesnica.

Identitet je niz pravnih (ime, prezime) i fizičkih karakteristika (izgled) pojedinca koji ga razlikuju od drugih osobina.

Ovaj dokumenat uzima u obzir nacionalna zakonodavstva MARRI učesnica inicijativi i ne umanjuje važnost niti jedne odredbe nacionalnog zakonodavstva ili upravnih praksi zemalja učesnika u MARRI učesnica. Utvrđivanje i potvrda identiteta se zasnivaju na nacionalnim zakonodavstvima MARRI učesnica. Sve MARRI učesnice utvrđuju identitet stranaca na osnovu važećih dokumenata (lične karte, pasoša). To može da se uvede kao minimum standard u svim MARRI učesnicama u cilju apsolutne verifikacije identiteta.

2 | CILJ

Cilj procesa identifikacije je da obezbedi pravilnu identifikaciju osoba koje su uključene u proceduri sa nadležnim organima.

3 | IZAZOVI

- A) Sprovođenje propisnog pregleda migranta i njegovih/njezinih ličnih stvari u potrazi za relevantnim dokumentima u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.
- B) Uspostavljanje poverenja između migranta i službenika u toku intervjua.
- C) Sa posebnom pažnjom se treba fokusirati na pravilan izbor prevodioca.
- D) Uzimanje pravične izjave od migranta, u kojoj on/ona navodi svoj identitet (svestan posledica u slučaju lažnih navoda)
- E) Migranti nemaju dokumente koji dokazuju njihov identitet (dokumenti su izgubljeni tokom putovanja, oduzeti su im od strane krijumčara ili im nije u interes da daju dokumente iz različiti razloga, itd.).

- F)** Prihvatanje druge dokumentacije osim one koja dokazuje identitet migranta. Pridružni dokumenti su obično oni dokumenti koji ne sadrže fotografiju ili pečat/potpis organa izdavanja. Pridružni dokumenti se sve češće koriste u procesu utvrđivanja identiteta. Isto se odnosi i na fotokopije dokumenata.
- G)** Ocena autentičnosti dokumentacije treba da bude deo redovnog postupka; u protivnom, to bi moglo da dovede do povećanog broja pokušaja da se vlasti prevare pomoću falsifikovanih dokumenata.
- H)** Različita nivoa utvrđivanja identiteta: u procesu povratka, identitet ilegalnog migranta mora da se utvrdi/potvrdi, jer u procesu međunarodne zaštite identitet nije odlučujući faktor.
- I)** Utvrđivanje i određivanje zemlje porekla i utvrđivanje identiteta migranta treba da se vrše u skladu sa zakonom.
- J)** Važni faktori su i utvrđivanje ranjivih grupa (uključujući i ocenu starosti), krijumčara, sumnje u krivično delovanje i rad sa velikim grupama.
- K)** Povećanje svesnosti dobro obučених službenika koji rade sa migrantima o značaju kontrole/verifikacije dokumenata.

4 | METODE

Bez obzira na metode koji se koriste pri utvrđivanju identiteta, u toku čitavog postupka utvrđivanja identiteta treba da se poštuju osnovni principi jednakosti, raznolikosti i nediskriminacije. Posebnu pažnju treba obrnuti na pojedince koji su u opasnosti od fizičkih i psihičkih povreda, na žrtve trgovine ljudima, kao i na one koji se ne mogu starati o samima sebi i o drugima (ranjive grupe).

U slučajevima stranaca sa dokumentima i onih bez dokumenata, u MARRI učesnici se primenjuju različite metode utvrđivanja identiteta.

GLAVNI CILJ:
potvrditi identitet osobe

A) STRANCI SA DOKUMENTIMA

MARRI učesnice uglavnom utvrđuju identitet pomoću prezentovanih dokumenata (osnovni, pridružni dokumenti ili kopije takvij dokumenata) koje migrant prezentuje, nakon čega usledi ispitivanje/verifikacija dokumenata. U takvom slučaju, nadležni organi treba da imaju mogućnost da pošalju dokument nadležnoj specijalizovanoj jedinici koja je u MARRI učesnici i koja je odgovorna za ocenjivanje autentičnosti dokumenata.

B) STRANCI BEZ DOKUMENATA

Metodi koji se koriste radi utvrđivanja identiteta u odsustvu kredibilnih informacija

U slučajevima u kojima migrant nema dokumente, MARRI učesnica mogu da koriste jedan od sledećih metoda prilikom utvrđivanja identiteta takvog migranta:

- ▶ intervju sa migrantom
- ▶ upoređenje otisaka prstiju sa nacionalnom i drugim bazama podataka
- ▶ upoređenje fotografija sa nacionalnom i drugim bazama podataka
- ▶ konsultacije sa zemljom porekla (putem diplomatskih kanala ili sa službenikom za vezu)

MARRI učesnice treba da razmisle i o uvođenju i primeni (onamo gde to nije uvedeno) i drugih metoda, kao što su:

- ▶ analiza DNK
- ▶ procena starosti
- ▶ prisilne metode, ukčjučujući i prisilni pretres ličnih stvari migranta
- ▶ analiza jezika.

INTERVJU SA MIGRANTOM

GLAVNI CILJ: prikupiti dovoljno relevantnih informacija, kako bi se verifikovale i potvrdile izjave ukoliko su u skladu sa pridruženim dokumentima i navedenim identitetom.

Intervju treba sprovesti na način koji pomaže da se sa visokim stupnjem sigurnosti utvrdi zemlja porekla stranca. Nakon toga treba da usledi utvrđivanje ličnog identiteta stranca. Intervju treba da omogući strancu da dokaže svoj identitet za koji je strancu: a) izričito izjavio da je njegov i b) prezentirao dokaze koji dokazuju da je istinit. Dokazi se potvrđuju kao validni i/ili autentični i kao dokazi koji pripadaju pojedincu.

Pitanje jezika koji stranac razume treba da se reši na pravilan način. Iz tog razloga, MARRI učesnice treba da angažuju prevodioca kao važnog instrumenta za utvrđivanje identiteta. Prevodilac ima značajnu ulogu tokom intervju sa strancem, ali ne treba da ima vodeću ulogu - intervju treba da vodi odgovorni službenik. Pravilan izbor prevodioca i dobra saradnja treba da rezultiraju boljim kvalitetom intervju.

KORIŠĆENJE UPITNIKA

MARRI učesnice mogu da koriste (osnovni) upitnik u cilju prvičnog skrininga i utvrđivanja/potvrde nacionalnog identiteta/etničke pripadnosti. Osim toga, upitnik može da se proširi sa detaljnim pitanjima u vezi ličnog identiteta, grupa, krijumčari, plaćenog iznosa, zloupotrebe dokumenata, uvrđivanja ranjivih grupa, razloga za napuštanje zemlje porekla, itd.

Sledeće su grupe pitanja koja treba uključiti kao minimum u upitnik radi potvrde nacionalnog identiteta:

1. Osnovne informacije o zemlji (zastava, nacionalna himna, predsednik, institucije, itd.).
2. Religija, etničke grupe, jezici, dijalekti.
3. Detaljna pitanja o administrativnoj podeli (okruzi, kantoni, provincije, glavni grad, itd.).
4. Foto-pitanja.
5. Pitanja u vezi rute.

Druge tehnike i instrumenti koje preporučuju i izrađuju relevantne međunarodne organizacije, zajedno sa nacionalnim institucijama.

5 | PROCEDURE / KORACI:

Od stranaca se zahteva da daju lične podatke (ime, datum rođenja i adresu, itd.) - **deklarirani identitet**.

Od stranca se traži da **prezentira dokaze** o deklariranom identitetu (svaka od MARRI učesnica utvrđuje spisak potrebnih dokaza).

Prezentirani dokazi se proveravaju kako bi se odlučilo dali se radi o autentičnim i/ili validnim dokumentima (**Validacija**).

Stranac se upoređuje sa prezentiranim dokazima i/ili sa saznanjima u vezi deklariranog identiteta, u cilju utvrđivanja toga dali se isti odnose na njega /nju (**Verifikacija**).

Deklarirani identitet se podvrgava proverama, kako bi se utvrdilo dali isti postoji (**Evidencija**).

Na kraju procesa, deklarirani identitet se ili potvrđuje (Delimično potvrđen) ili se ne potvrđuje. Ukoliko je to primenjivo, delimično potvrđeni identitet treba da da opis nivo sigurnosti.

OCENA DOKUMENATA	DOKUMENT	SLEDEĆI KORACI
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ispitati sva dokumenta temeljno u cilju otkrivanja falsifikovanih /lažnih dokumenata (ukoliko je takva stručnost raspoloživa) ▶ Potvrditi autentičnost prezentiranih dokumenata (uz pomoć nacionalnih baza podataka ili sistema, INTERPOL-a, EUROPOL-a, ambasada) ▶ Proveriti pečate i za ulazak i za izlaz, vize i sl., kako bi se potvrdila priča tražitelja ▶ Verifikovati način na koji je dokumenat dobijen (posebno u slučajevima u kojima se takvi dokumenti obično ne traže) ▶ Pregled tražitelja i njegovih/njezinih ličnih stvari u potrazi za relevantnim dokumentima, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ukoliko se utvrdi da su dokumenti falsifikovani, tražilac treba da dobije šansu da obrazloži kako ih je dobio. ▶ Koja je relevantnost prezentiranih dokumenata.

PRIKUPLJANJE INFORMACIJA O IDENTITETU

IZJAVA

- ▶ Dajte strancu mogućnost da jasno deklarira svoj identitet
 - ▶ Zatražite od stranca da vam da dokaze koji potvrđuju njegov identitet
 - ▶ Koristite standardizirani obrazac /upitnik kad prikupljate osnovne informacije o ličnom identitetu (ime, prezime, itd.)
 - ▶ Fokusirajte se na pitanja vezana za utvrđivanje /verifikaciju identiteta
 - ▶ Angažujte prevodioca
-
- ▶ Koristite upitnik u toku inicijalnog skrininga i u cilju utvrđivanja/ potvrde nacionalnog identiteta/etničke pripadnosti. Upitnik se može proširiti sa detaljnim pitanjima u vezi grupa, krijumčara, ruta, plaćenog iznosa, zloupotrebe dokumenata, utvrđivanja ranjivih grupa, itd.

SLEDEĆI KORACI

- ▶ Procenite / uporedite prikupljene informacije sa dokumentima koji su prezentirani / dati u prilog
- ▶ Procenite kredibilnost / kontradiktornost izjava drugih pojedinaca ili grupa

	INTERVJU	SLEDEĆI KORACI
VERIFIKUJTE “PRIČU”	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Pripreme za intervju pomoću savremenih tehnika, razmene informacija ▶ Intervju treba da se sprovedi na način prilagođen pojedincu, a ne kao rutinska procedura ▶ Prikupite tačne i sigurne informacije o razlozima tražitelja za podnošenje zahteva za zaštitu na fer i efikasan način ▶ Pomognite tražitelju da ispriča čitavu priču time što ćete postavljati adekvatna pitanja na adekvatan način ▶ Dajte tražitelju mogućnosti da pojasni eventualne nedoslednosti ▶ Prikupite informacije o razlozima za napuštanje zemlje porekla ▶ Posmatrajte spoljni izgled tražitelja (karakteristične crte lica, boja kože...) i donesite zaključak na osnovu ličnog iskustva 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Procenite dali je priča kompatibilna sa prezentiranim dokumentima informacijama o zemlji porekla ▶ Održavajte dobru saradnju sa prevodiocem
UZMITE OTISKE PRSTIJU I FOTOGRAFIJU	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Uzmite otiske prstiju u skladu sa odnosnim zakonodavstvom ▶ Verifikujte otiske uporedivši ih sa postojećom bazom podataka ▶ Fotografišite tražitelja + fotografišite kopije dokumenata tražitelja ▶ Proverite lične podatke proverivši ih u nacionalnoj bazi podataka (upozorenja, poternice, vize, prelasci granica...) i u međunarodnim bazama podataka (t.j. Interpol). 	

	SARADNJA SA AMBASADAMA/KONZULATIMA	SLEDEĆI KORACI
SARADNJA	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Saradnja sa drugim službama (kada su u pitanju maloletna lica-sa Centrom za socijalni rad) ▶ Održavajte dobru saradnju sa ambasadama (konzularnim odeljenjima, policijom i kulturnim atašeima) i konzulatima ▶ Verifikujte dokumente i/ili informacije putem ambasada ▶ Angažirajte službenika za vezu (ubrzajte proces, razmenite informacije) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Održavajte u kontinuitet dobru saradnju sa međunarodnim akterima koji su pretstavljeni na lokalnom nivou.
	INFORMACIJE O ZEMLJI POREKLA - IZP	SLEDEĆI KORACI
INFORMACIJE O POZADINI	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Prikupite i budite upoznati sa relevantnim i ažurnim informacijama o zemlji porekla, kako bi razumeli situaciju tražitelja ▶ Odgovarajuće korišćenje prikupljenih IZP ▶ Linkovi sa zemljama porekla (aneks ovog dokumenta) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Potvrdite ili indicirajte nedoslednosti u vezi elemenata njegovih/njezinih izjava i IZP.
	RAZMENA INFORMACIJA	SLEDEĆI KORACI
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Razmena informacija sa relevantnim organima u zemlji kao i u drugim državama u cilju utvrđivanja identiteta (t.j. PCC SEE) 	

SARADNJA SA NEVLADINIM I SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

SLEDEĆI KORACI

SARADNJA

- ▶ Zatražite pomoć od relevantnih međunarodnih organizacija u procesu utvrđivanja identiteta (na pr., UNCHR, IOM)
- ▶ Zatražite pomoć od relevantnih nevladinih organizacija u procesu utvrđivanja identiteta kada je to potrebno
- ▶ Dostavite relevantne informacije o slučaju međunarodnim i nevladinim organizacijama, kako bi dobili informacije koje su potrebne radi utvrđivanja identiteta
- ▶ Saradnja sa strancima iz trećih zemalja (koji žive u zemlji i imaju relevantna znanja o zemlji porekla)

KORISNI LINKOVI ZA ZEMLJE POREKLA:

EVROPSKA SLUŽBA ZA PODRŠKU U VEZI AZILA

<https://easo.europa.eu/asylum-documentation/easo-publication-and-documentation/>

Javno dostupni dokumenti daju opštu sliku stanja u odabranim zemljama

EVROPSKE INFORMACIJE O ZEMLJAMA POREKLA

www.ecoi.net

Sistem za zemlje porekla austrijskog Crvenog Krsta, koji prikuplja, strukturira i obrađuje javno dostupne informacije o zemljama porekla, sa fokusom na potrebe advokata koji zastupaju tražitelje azila, savetnike izbeglica i osoba koje odlučuju o zahtevima za azil i druge forme međunarodne zaštite.

REFWORLD	www.unhcr.org/ refworld/	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
AMNESTI INTERNEŠENEL	www.amnsety.org	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
HJUMAN RAJTS VOČ	www.hrw.org	Daje sliku o opštoj situaciji na polju ljudskih prava u odabrani zemljama.
MEĐUNARODNA KRIZNA GRUPA	www.crisisgroup.org	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
POGRANIČNA SLUŽBA UK	www.gov.uk/ government/collections/ country-information- and-guidance	Daje informacije o zemlji porekla tražitelja azila.
SLUŽBA ZA STRANCE I KOMONVELT UK	http://centralcontent. fco.gov.uk/	Daje sliku o opštoj situaciji u odabranim zemljama.
KURDVOČ	www.kurdwatch.org/	Daje izveštaje o slučajevima povrede ljudskih prava Kurda u Siriji.

British Embassy
Skopje

Ova publikacija je izrađena uz podršku Ambasade Velike Britanije u Skoplju, u okviru projekta Poboljšanje procedura za utvrđivanje identiteta ilegalnih migranata u MARRI regionu. Stavovi i mišljenja izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju stavove Britanske ambasade u Skoplju.

